

نقش و مسئولیت‌های معلم در تعلیم و تربیت مبتنی بر فناوری

دکتر ابوالفضل غفاری

عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد

فاطمه ارفع بلوچی و منیره صالحی

دانشجویان کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی

این مقاله درصدد بررسی و تبیین تهدیدهای متقابلی است که از جانب معلم و فناوری‌های نوین نسبت به یکدیگر احساس می‌شود. به این منظور لازم است قلمرو و قابلیت‌های هر یک از این دو عنصر، مشخص شوند؛ آن‌گاه امکان جایگزینی هر یک به جای دیگری مورد کنکاش واقع شود. نتیجه‌گیری نهایی موقوف به بررسی این امکان و شرایط آن است.

هدف اساسی تعلیم و تربیت، پرورش انسان کامل است. منظور از انسان کامل، انسانی است فرهیخته، خلاق، متفکر، آزاد، خودتنظیم، اصول‌گرا، ارزشی و اجتماعی. از سوی دیگر، تربیت قرن بیست و یکم با تکیه بر فناوری اطلاعات و با شعار یادگیری مادام‌العمر، در تلاش برای تحقق انسانی است که در پرسشگری، تفسیر، تجدید نظر، تحلیل و اخذ معنا از اطلاعات برای رسیدن به مقاصد، توانایی دارد. با توجه به این موضوع، نقش و مسئولیت‌های معلم در قرن بیست و یکم، با چالش‌های اساسی و بنیادی در امر آموزش روبه رو خواهد شد.

از سوی دیگر، طراحی راهبردی برای بسترسازی فناوری اطلاعات در سیستم آموزشی اخیر، مستلزم پذیرش روش آموزشی فراگیرمحور می‌باشد. در این صورت معلم باید فراگیران را دریافت‌کنندگان صرف اطلاعات نداند، بلکه فراگیران را سازنده اطلاعات در نزد خود و به کمک دیگران، اندیشه‌ورز، فعال، توضیح‌دهنده، تفسیرکننده، پرسنده و شرکت‌کننده در مسایل جمعی بداند. همچنین نقش معلم نیز، از انتقال‌دهنده دانش، تنها به یکی از منابع کسب دانش، تسهیل‌کننده، راهنما، شریک و گوش‌دهنده به دانش ساخته‌شده به وسیله دیگران، تغییر می‌یابد. زمانی فراگیر در مسیر رشد و شکوفایی استعدادهايش قرار می‌گیرد که معلم به عنوان مشاور و منبع هدایت‌گر، فناوری را با نیازهای دانش‌آموزان هماهنگ و همساز کند. نکته حائز اهمیت این است که معلم با ایجاد فضای عاطفی و معنوی مناسب در کلاس، انگیزه‌های درونی لازم را در فراگیران تقویت می‌نماید. باید توجه داشت انگیزه، تعیین می‌کند که فراگیر چه مقدار از فعالیتی را که درگیر آن است، یا اطلاعاتی را که با آنها روبه‌روست یاد می‌گیرد. همچنین لازم است خاطرنشان نمود که فراگیران مطالبی را که در فضای محبت‌آمیز و پرعاطفه مورد بحث قرار می‌دهند، بسیار بهتر می‌آموزند. قهراً این فضای عاطفی در موقعیت‌های واقعی و در مواجهه با انسان‌ها رشد می‌یابد نه در فضای آموزش مجازی. همچنین باید توجه داشت که رشد جنبه اجتماعی انسان و تربیت شهروندی اجتماعی و نیز برخورداری از ارزش‌های اجتماعی و اخلاقی، به‌عنوان هدف‌های آموزش و پرورش در حضور معلم و هم‌سالان به صورت پررنگ‌تری، رشد می‌کند و توسعه می‌یابد. بر این اساس، به نظر می‌رسد نقش معلم به دلیل تأثیر به‌سزایی که در تربیت انسانی فرهیخته، حتی در آموزش‌های مبتنی بر فناوری و در یادگیری‌های الکترونیکی دارد، غیر قابل حذف شدن است. در نهایت، نحوه پیوند و نقش متکامل و هم‌زیستانه این دو عنصر مهم، بدون احساس تهدید از جانب یکدیگر، مورد تحلیل قرار خواهد گرفت.

واژگان کلیدی: فناوری، یادگیری الکترونیکی، نقش معلم، آموزش مجازی

به نام خدا

تاریخ: ۱۳۸۸/۱۲/۲۴

پژوهشگران محترم آقای دکتر غفاری، خانم صالحی و خانم ارفع بلوچی

با سلام و احترام

به اطلاع می‌رساند که طبق نظر کمیته علمی ارزیابی و داوری مقاله‌های همایش، مقاله شما با عنوان **نقش ومسئولیت‌های معلم در تعلیم و تربیت فناورانه** امتیاز لازم برای ارائه در همایش را کسب نکرده است. ضمن تشکر و سپاس فراوان از شرکت شما در این همایش، امیدواریم در نشست‌های علمی ماهانه و دیگر برنامه‌های انجمن، بتوانیم از دانش و تجربه شما استفاده کنیم. لازم به یادآوری است که **چکیده این مقاله شما در کتابچه چکیده مقاله‌های همایش انجمن چاپ خواهد شد.**

با سپاس

دبیر علمی نخستین همایش

انجمن فلسفه تعلیم و تربیت ایران

دکتر خسرو باقری